

aplegàvem als concursos, destacaven les joies. Sobretot la creu, també els mantons d'hivern.

- Quins eren els principals problemes en el grup?

Sempre vam tenir problemes amb la música. La música de la dansa és de dolçaina i tabal i ací al poble teníem molts bons músics, Castro, Miguel de Ximarro, Batiste el Pintoret, José Miguel Forés etc. però sempre vam tenir dificultats amb la dolçaina. Van vindre de Tales a ensenyar a tocar la dolçaina i a tocar, però encara que allí els dolçainers eren molt bons, la música de la nostra dansa té un ritme molt difícil i els dolçainers de fora no s'adaptaven bé i els músics d'ací tocaven molt bé altres instruments però la dolçaina, com he dit, sempre va presentar dificultats.

Jo quan tenia problemes de manca de músics solia acudir a un tal Cano de Cabanes i ell ens va acompanyar moltes vegades.

- Per què ho va deixar?

Perquè portava ja massa temps, i tot cansa. Encara que he de dir que sempre vaig tenir molta col·laboració per part dels components del grup i em van ajudar molt. En les primeres etapes del grup, les xiques estàvem molt unides, totes érem de la mateixa edat, després, en etapes posteriors els components del grup eren més joves que jo i la dinàmica interna del grup era diferent, però jo sempre em vaig sentir molt integrada i recolzada per la gent del grup. És molt important que, qui dirigeix el grup, forme part d'ell com balla-

Grup de Danses de les Coves l'any 1954.

dor o músic o haja estat membre del grup, llavors eres un d'ells, coneixes els problemes, saps el que volen etc., perquè tú també ho has viscut abans. En resum, he de dir que si tornara a nàixer, ho tornaria a fer. Va ser una bona experiència per a mi.

- Com veu el grup de danses avui?

Molt bé. És evident que el grup ha millorat, no cal esperar a veure'ls ballar, només en observar la varietat d'indumentària ja et quedes bocabada. Tot ha canviat molt. La gent té més possibilitats econòmiques, les institucions ajuden molt més. Recordo que quan actuàvem fora del poble jo anava a demanar diners per pagar el jornal als homes que venien amb nosaltres, això ara seria impensable. També recordo que una vegada, després d'anar al pregó, des de Castelló, van enviar per l'ordinari tres o quatre pollastres. Les mares els van guisar i vam fer una gran festa. Ara cap organisme pagaria amb pollastres. El grup d'ara no té aquelles dificultats i per tant es pot treballar millor.

Vicenta i la seva germana Pilar són unes enamorades del ball pla i de la dansa. Afirmen que el millor de totes les festes, per a elles, és el dia que ballen els grups de danses, majors o infantils i també les nits de ball del pla. Tararejen qualsevol de les peces del nostre ball pla amb molta facilitat, encara que diuen que no tenen oïda per a la música. Però és evident que estimen el nostre ball.

Grup de Danses de les Coves l'any 1958.

Últim grup que va dirigir VICENTA TRAVER. Dia 15 d'agost de 1968.